

Dnr :KS2021/286-1

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren | Kommunchef

0734-64 70 01 | monica.holmgren@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Visselblåsarfunktion – oegentligheter och korruption

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen och ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att återkomma då upphandling är klar och riktlinjer för visselblåsarfunktion i Bollebygds kommun ska antas.

Ärendet

Ett demokratiskt och rättssäkert samhälle bygger på god insyn i offentlig verksamhet. För att det ska finnas möjlighet att motarbeta maktmissbruk och oegentligheter, måste offentliga aktörer kunna granskas. Redan idag finns en reglering som skyddar arbetstagare som slår larm. Dagens lagreglering ”Ett särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden, prop. 2015/16:128” innebär att arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden har skydd mot repressalier från arbetsgivarens sida. Den som är anställd inom offentlig sektor har ett särskilt långtgående skydd genom meddelarskyddet som regleras i grundlag.

Gällande lagstiftning Visselblåsarfunktionen måste förhålla sig till Dataskyddsförordningen, Dataskyddslagen, offentlighets- och sekretesslagen (OSL) samt Datainspektionens författningssamling DIFS 2010:1. Utöver denna lagstiftning finns Datainspektionens föreskrifter att förhålla sig till. Utöver det; Lag (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1936 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten.

Regeringen har fattat beslut om en proposition om genomförandet av EU:s

visselblåsardirektiv. Lagen om visselblåsarfunktion gör att alla kommuner behöver ha den funktionen på plats vid halvårsskiftet 2022. Lagen gäller vid rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram. Det kan gälla ett handlande eller en underlåtenhet att göra något. Lagen innebär att skyddet för den som larmar om missförhållanden på sin arbetsplats förstärks ytterligare. Det innebär att det införs en tydlig ordning för hur rapporter om missförhållanden ska tas om hand. Det ska införas särskilda kanaler för rapportering av missförhållanden och att uppgifter om visselblåsares identitet ska omfattas av sekretess. Detta är nytt jämfört med dagens reglering, och innebär ett bättre skydd för den enskilde och tydligare krav på hur uppgifter som rapporteras ska hanteras.

Det är inte bara anställda omfattas av skyddet för visselblåsare, utan även arbetssökande, egenföretagare, volontärer, praktikanter, personer som ingår i ett företags förvaltnings- och ledningsorgan och aktieägare som är verksamma i bolaget. Skyddet gäller även innan de rapporterade personerna har börjat inom en verksamhet och efter att de har slutat om de fått del av information under den tid som de var verksamma.

Det ska även finnas ett skydd mot repressalier som riktas mot personer som bistår vid rapporteringen, mot personer som har koppling till den rapporterade personen eller mot juridiska personer som den rapporterade personen äger, arbetar för eller på annat sätt har koppling till i ett arbetsrelaterat sammanhang.

Syftet med en visselblåsarfunktion i Bollebygds kommun är att en person öppet eller anonymt ska kunna anmäla. Personen som anmäls kan till exempel vara förtroendevald, ha en ledande ställning (chef) eller inneha en nyckelposition inom Bollebygds kommun, exempelvis kommunchef, verksamhetschef, person i ledningsgrupp eller person i nyckelposition som ansvarar för exempelvis stora inköp

eller andra verksamhetskritiska funktioner. Alternativt att en nyckelperson inom kommunen har begått något allvarligt fel och du upplever att det inte är möjligt att hantera frågan öppet inom den egna organisationen.

Funktionen ska användas om en person misstänker oegentligheter. Det kan exempelvis vara muta, bedrägeri, stöld, jäv, olämplig bisyssla eller annan situation där någon får privat vinning eller fördel på grund av sin tjänsteställning eller att närstående gynnas på något sätt. Lagbrott eller allvarliga avvikelser mot interna regler och riktlinjer i tjänsten kan också anmälas.

Man ska kunna slå larm skriftligen, muntligen eller vid ett fysiskt möte.

Visselblåsarfunktionen ska kunna ta emot rapporter om missförhållanden och ha kontakt med visselblåsare, följa upp det som rapporteras, och lämna återkoppling om uppföljningen till de som slagit larm. De behöriga personerna eller enheterna som utses till den interna rapporteringskanalen kan antingen vara anställda hos verksamhetsutövaren eller hos någon som har anlåtats för detta för verksamhetsutövarens räkning.

Bollebygds kommun kommer tillsammans med Svenljunga, Mark och Herrljunga kommuner att genomföra en gemensam upphandling av funktionen. Marks kommun har tagit på sig uppdraget att genomföra upphandlingen.

Riktlinjer för visselblåsarfunktion kommer att behöva arbetas fram och de ska vara klara till införandet av funktionen. Riktlinjerna ska bland annat innehålla information om varför funktionen finns, hur den är utformad, när man ska/kan anmäla, vem som kan anmäla, vem som kan anmälas, roller och ansvar. En MBL-förhandling måste göras innan riktlinjen antas.

Ekonomiska förutsättningar

Eftersom upphandlingen inte är genomförd ännu går det inte att säga vad kostnaden blir men jämförbar kommun har gjort en upphandling som motsvarar en fast kostnad knappa 35 tkr samt tillkommande kostnad, om fördjupad granskning behövs, på 600 kronor/tim. Kostnaden för Bollebygd bör hamna på ungefär samma nivå. Den kostnaden får tas ur befintlig budgetram.

Skickas till

Kommunjurist, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef